

Beleplántáljuk-e a gyerekekbe, ami belefér?

Te Deum az esztergomi Temesvári Pelbárt Ferences Gimnáziumban

(Folytatás az 1. oldalról.)

Köszönetet mondunk ma azért, hogy a megélt jóban mindig ott van Isten, s az osztályrészült jutó rossz nem gyűr le bennünket, nem vet na-

A ferences intézmény meghatározó sajátossága a kollégiumi lét. A fiúk havonta csak egyszer mennek haza, s a szinte állandó együttlét óriási lehetőséget ad a nevelők kezébe. A ferencesek 1929-ben először a kollé-

nak, akik kilépnek az otthonukból. A nyolcadikos Kukucska Máté hozzáteszi: hetedikésként még naponta telefonált haza, ám a második év sokkal könnyebben ment. Nem volt már szüksége a mindennapos telefonhívásokra, de a családja persze így is tud mindenről, ami történik vele.

A kollégium a személyes fejlődés, a közösségi összecsiszolódság tere, a frankás élet sava-borsa. A fiúk kiegyensúlyozott napirendje bőven kínálja lehetőséget a tanulásra, a sportra és a zenei tanulmányokra, de a szabadidő hasznos eltöltésére is. A gimnázium épülete szomszédos a kollégiummal, ezért elegendő hét óra felkelni. A szombat is munkanap, cserébe viszont a tanítás már egy óra körül véget ér. Jut idő a sportolásra az iskola tornatermében, a szabadterei sportpályán, sőt a várossal kötött együttműködésnek köszönhetően az uszodában is. A gimnázium „hához hozza a művészetet”: az intézmény számos koncert és színházi előadás helyszíne. – A diákok élvezhetik a város kulturális és természeti értékeinek gazdagságát – mondja az igazgató, majd hozzáteszi: – Am a kiváló infrastruktúra is csak akkor ér valamit, ha a diákságban megvan az igény és a szándék arra, hogy kihasználja a rendelkezésre álló adottságokat. A kollégiumi nevelői munka rengeteg erőfeszítést kíván a prefektusoktól, akik többségükben ferences atyák és szerzetes testvérek.

Fáradásaik eredményét jól mutatja az évről-évre bővülő diákjainak megszólalásai és díjesővel honorált sikere. A kórus és a szavalók szereplését érdeklődéssel és lelkesedéssel fogadják a közösség tagjai. Fontos számukra, hogy meghallgassák társaikat, és részt vesznek a közös éneklésben is: *Tamas Lajos* OFM Szent Ferenc-himnuszát zengő hangjuk betölti a teret.

Amikor megkezdődik a díjazottak felsorolása, hangos tapsal köszöntik az igazgató elé lépőket. A tanulók tudományos és művészi teljesítményét elismerő kitüntetések többségét öregdiákok alapították. Ilyen a *Koltai Horváth György* által létrehozott képzőművészeti díj, a magyar nyelv és irodalom terén elért eredményekért adható *Obert Ernő*-aranygyűrű, a *Bartal Gábor* alapította Kiváló Diák Díj, vagy a *Mészáros Imre* által létrehozott P. Forró Kamill-díj, a nagycsaládból érkező tanulók elismerésére. Szülői kezdeményezésre jött létre a történelmi díj is, amelyet *Nyulasi Tibor* alapított 2006-ban.

A nemzeti összetartozás ünnepéhez kapcsolódó idejű szavalóverseny díjait *Urbán Zsolt* öregdiák, frankás szülő ajánlotta fel és adta át. A verstanulás fontosságáról szólva így fogalmazott: – A gimnáziumban *Lukács István* szalézi szerzetes volt a magyartanárom. Minden órára memoritert adott fel, így negyedekre már több száz verset tudtunk. A magyarságnak nincsenek nagy filozófusai, mint egyes más nemzeteknek. A magyar szellem kicsúcsosodását a költészetünk jelenti. Ezt kell a fiúkba plántálni mindenáron.

Az iskola legrangosabb elismerésének számító „Legyen hited, és létszen országod” díjban idén *Kocsis*

Miklós részesült, aki – ahogyan az alapítók fogalmazták – „nemzeti elkötelezettségben és hívó magatartásával az egész közösség számára példamutatónak él”.

Ötödik alkalommal adták át a *Morus Szent Tamás*-díjat, amellyel az áldozatkész osztályközösségi és diákközéleti tevékenységet ismerik el. Az országos kuratórium idén *Szedlacsék Zsolt*nak és *Kocsis Miklósnak* ítélte oda a kitüntetést.

Az öregdiákok a motivációt jelentő díjak mellett számos más módon is segítik az alma matert és annak tanulóit. Akik számára a család nem tudja biztosítani a tanulmányokkal járó kiadásokat, azok támogatást kapnak, amely szükség esetén ittléti teljes költségét fedezi – tudjuk meg *Kedves Ilonától*, a gimnázium mindenkire és mindenre gondot viselő iskolatitkártól.

Időközben véget ér az ünneplés, elbúcsúznak vendéglátóinktól. Csomagokkal megrakott autók indulnak az udvarról, háztársasok fiúk lépnek ki az iskola kapuján. Kiürül az épület, elcsendesednek a folyosók. Ha búcsúzó lelkünkben megtaláljuk, miért adhatunk hálát, akkor minden bennünket ért és általunk elkövetett rossz ellenére is erőt és tisztánlátást kapunk a továbblépéshez, és a nyári kikapcsolódás valóban feltöltődést jelenthet. Itt a vakáció: a nagy szabadság, az új élmények, az utazások, a baráti együttlétek, a találkozások ideje. Térjünk vissza hetvenhét nap múlva épségben!

Trautwein Éva
Fotó: Lambert Attila

gyobb hullámokat, mert működik a gondviselés – mondja a tanévzáró *Te Deum* a ferencesek Szent Annatemplomában *Lukovits Milán* OFM igazgató. – A gondviselés nem azt jelenti, hogy nem történik velünk rossz. Azt jelenti: mindennek a mélyén ott a remény, hogy Isten, miközben az üdvösségünk felé vezet, a rosszat is felhasználja az érdekünkben – fogalmaz az igazgató, megosztva hallgatóságával annak tapasztalatát, hogy az elszendetett kudarcok megerősíthetik az embert.

Lukovits Milán évtértékelését öltönyös fiúk és szinte már érett felnőtt fiatalok hallgatják. Mintegy háromszázan ülnek az iskola tornatermében. A beszéd nekik és róluk szól, az egész évi teljesítményükről, arról, hogyan haladtak, mit mulasztottak, mivel küzdöttek, mi mindennek örültek.

Beleplántáljuk-e a gyerekekbe, ami belefér, és kihozzuk-e belőle, ami benne van? – későbbi beszélgetésünkben így fogalmazza meg az igazgató a nevelői hivatás egyik alapkérdését.

A Franka évtizedes hagyományai – a kirándulások, a színjátás, a kórus, a zenei és sportélet, a lelkipályakorlatok, a művészeti és tanulmányi versenyek – kiváló alapot adnak ahhoz, ami a nevelők legfontosabb feladata: előmozdítani a gyerek személyiségének fejlődését.

Legutóbbi írásunkban felidéztek azokat az életveszélyes támadásokat, amelyek a szabad szex világában érik gyermekeinket, és amelyekkel a püspöki szinódus zárójelentése is foglalkozik. Az a szülő, aki felismerte e veszélyeket, rémülten azt kérdezi: hogyan menthetem meg mindentől a gyermekemet? Hiszen közismert, hogy a fiatalokat tíztizennégy éves koruk táján magával ragadja a kortárs csoport.

Néhány éve jelent meg egy nagyszerű könyv *Máté Gábor* és *Gordon Neufeld* tollából: *A család ereje* (Libri, 2014). A két szerző is megfogalmazza: a kortárs csoport valóban veszélyt jelent, ha átveszi a korábbi generációk helyét. Ez agresszivitáshoz, korai szexualitáshoz, kamaszbandák kialakulásához, a pubertáskori öngyilkosságok számának emelkedéséhez vezet. De a neves szakemberek rámutatnak arra is, hogy a családnak van ereje megmenteni a gyerme-

ket. Az elszakadás csak akkor következik be, ha a fiatal nem tapasztalja eléggé szülei szeretetét.

A könyv elemzi fogyasztói korunk átkát, a szülők túlerőteltségét. Ennek következménye, hogy este többször szidják és fegyelmezik serdülő gyermeküket, mint ahányszor dicsérik vagy megölelik. S ha kiderül, hogy gyermekük sebzett, akkor szakkönyveket olvasnak vagy pszichológusokhoz futnak, ahelyett hogy több időt töltenének vele, ami pedig az egyetlen gyógyszer volna, mondják a szerzők.

Bevezetőként idekívánczoltak e sorok, hogy lássuk: a pápai levél a neveléstudomány legújabb elveit is felhasználja, amikor arról szól, hogyan segíthetünk gyermekeinknek a mai kor sötétségeit legyőző és a világot megújító emberré válni.

A dokumentumot bemutatók örömmel említették a *keresztény nevelésről* szóló 7. fejezetet is. Ferenc pápa írásaiban

HÁZASSÁG ÉS SZEXUALITÁS

Hogy menthetjük ki gyermekeinket a rossz sodrásából?

újdonságnak számít, hogy a szentatya iránymutatásokat ad mindennapi kérdéseket illetően. Ezt teszi a szóban forgó fejezetben is, amelyben ilyen elveket fogalmaz meg:

A szülőknek meg kell találniuk a kornak és a körülményeknek megfelelő nevelési módszereket. „Fel kell fedezniük, mi az, ami gyermeküket érdekli, milyen világgal találkozik a képernyőkön, kik a barátai, akik hatással vannak rá.” „A káros hatásokat azzal kerülhetjük el, ha vannak pillanatok, amelyeket velük töltenek, ha szeretettel beszélgetünk velük fontos dolgokról,

és ha megfelelő alkalmakat teremtünk, amelyek lefoglalják az idejüket” (260).

Nem szabad minden mozgólukát kontrollálni. Aki erre törekszik, az döntésképtelenné teszi gyermekét. Felelős szabadságra, a jóra képes egyéni döntésre kell nevelni, a fiatal kreativitásának, autonómiájának erősítésével. „Ez teszi képessé arra, hogy védeni tudja magát a nehéz körülmények között, és tudjon intelligensen cselekedni” (261).

„A szülőknek szükségük van az iskolára a gyermek oktatása érdekében, de sosem adhatják ki a kezükből az er-

kölcsi nevelést.” Ezt fontos tudni azoknak is, akik úgy vélik, hogy az egyházi vagy szerzetesi iskolában a gyermek nevelése jó kezekben van. Erre figyelmeztet a pápai levél is (280, 284). Mert a diák az egyházi iskolában is a társak vonzásában él, akik – különösen serdülőkorban – távolról sem biztosítják számára a helyes úton haladást.

Mi védheti meg a serdülőt? „Ha e korban nem tapasztalja, hogy hatalmas kincs a szülei számára, hogy odaadó gondoskodással törődnek vele”, ha úgy érzi, csak szidják, csak parancsolnak neki, akkor a kortárs csoportnál keres menedéket (263). De ha megszokta, hogy párbeszédben áll a szüleiével, ha időt találnak arra, hogy meghallgassák, akkor továbbra is a szülei jelentik számára a menedéket.

A gyermeknevelésben ma is helye van a korlátozásnak, a fegyelmezésnek, ha egyidejűleg „értékelik és elismerik [a fiatal] erőfeszítéseit” (269).

Ugyanakkor a liberális világban felnövő gyermek, legáltalában serdülőkorától kezdve, szembefordul a parancsokkal. Viszont arra már négy-hat éves korától képes, hogy szülei segítségével maga fogalmazza meg, miként tud korlátokat állítani hibáival vagy a hamis vonzásokkal szemben. Ez a *dialogikus nevelés*, amely „induktív módon valósul meg. Ahelyett hogy parancsokban fogalmazna és vitathatatlan igazságot adna át, úgy vezeti a gyermeket, hogy maga fedezze fel a megfelelő értékeket, normák fontosságát” (264). Ilyen esetben a szülők csupán abban segítik gyermeküket, hogy betartsa a saját elhatározását, így a serdülő nem parancsolgatást tapasztal, hanem ebben is szülei gondoskodó szeretetét érzi (269). (A levél itt korunk pedagógiai irányelveit használja fel, amelyek *Carl Rogers* és *Thomas Gordon* nevéhez fűződnek.)

Tomka Ferenc